

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Náboženská výchova katolícka

1.

Názov predmetu	Náboženská výchova katolícka
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	primárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
Iné	štátna škola

2. Charakteristika predmetu

Predmet náboženská výchova v primárnom vzdelávaní podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Rozvíja duchovný svet detí, umožňuje im prostredníctvom biblických príbehov poznávať Trojjediného Boha, Božiu Matku Máriu a svätých. Poznatky, ktoré získavajú žiaci v tomto období, sú predpokladom pre otvorenie sa životu s Ježišom Kristom aj prostredníctvom prijatia sviatosti Eucharistie. Na podklade Božích prikázaní ich učí rozlišovať dobro od zla. Náboženská výchova v nich rozvíja komunikačné zručnosti, otvára ich k chápaniu okolitého sveta a k vďačnosti za prijaté dary. Otvára hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi.

3. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- nadobudnú základné vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o živote Panny Márie a svätých, ktoré sú predpokladom náležitej úcty k nim,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- zorientujú sa v morálnych hodnotách, ktoré sú postavené na Desatore,
- nadobudnú vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok a citov,
- získajú spôsobilosť pre pravidelnú modlitbu, rozlišovať dobro od zla, voliť dobro pre seba i pre iných.

Ročníkový cieľ: Spoznávať dôvody kresťanskej nádeje. Oceniť potrebu nádeje pre osobný život. Formovať postoj nádeje ako základný predpoklad zmysluplného života.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovaní predmete náboženská výchova využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, zapája sa do diskusie, neskáče do reči
- je schopný sa stíšiť
- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie
- rozumie reči podobenstiev
- konfrontuje sa s osobnou skúsenosťou strachu, dôvery a nádeje
- rozumie empatickej komunikácii
- rozumie asertívnej komunikácii medzi jednotlivcami a kresťanskými spoločenstvami
- rozumie potrebe ekumenického dialógu
- osvojuje si vhodnú argumentáciu
- rozumie asertívnej komunikácii medzi jednotlivcami a kresťanskými spoločenstvami
- rozumie potrebe ekumenického dialógu

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie
- objavuje potrebu učenia sa
- objavuje potrebu tvorivého učenia sa

kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- hľadá spôsoby riešenia problému

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje jedinečnosť človeka
- objavuje krásu biblického posolstva pre svet
- váži si krásu kresťanských stavieb chrámov
- učí sa tolerancii
- váži si krásu kresťanských stavieb chrámov

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba
- je schopný oceniť hodnotu kamarátstva
- uvedomuje si hodnotu biblických vzorov
- objavuje kresťanské posolstvo úcty k trpiacemu a umierajúcemu človeku
- uvedomuje si zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí
- objavuje kresťanské posolstvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví
- uvedomuje si hodnotu biblických vzorov
- buduje vzťah dôvery

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje duchovný rozmer človeka
- objavuje biblický rozmer nádeje
- objavuje kresťanské posolstvo nádeje presahujúcej smrť
- rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený angažovať sa pre ich rozvoj
- rozvíja duchovné hodnoty
- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby a základnému správaniu spojenému s modlitbou

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
1. téma: CESTA NÁDEJ	Motivačné, expozičné, fixačné, aktivizujúce, problémové, kombinované, diagnostické a klasifikačné	analyticko – syntetický induktívno–deduktívny genetický(vývinový) dogmatický porovnávaci analogický	<i>Organizačné formy:</i> vyučovacia hodina, projekty, filmová projekcia vychádzka, exkurzia, beseda, domáca práca
2. téma: BIBLIA - SLOVO NÁDEJE	(rozhovor, rozprávanie, demonštrácia, opis, vysvetľovanie, beseda, diskusia, riadený dialóg, film, práca s video a audio nahrávkami,		<i>Sociálne formy:</i> frontálne, diferencované, individuálne, skupinové vyučovanie,
3. téma: NÁDEJ PRESAHUJÚCA SMRŤ	pozorovanie, projekty, problémové vyučovanie, samostatná práca s knihou, ústne a písomné opakovanie, ilustrácia, pojmová mapa, práca s textom, práca s pracovnými listami a s		práca s IKT, písomné práce, samostatné štúdium, ukážky riešenia úloh,
4. téma : SVEDKOVIA NÁDEJE	pracovným zošitom, práca s vykladacím materiálom, riešenie modelovej situácií, práca s biblickým textom a obrazom, didaktická hra,		práca s učebnicou, pracovným zošitom, modlitba, kreatívne vyjadrenie myšlienok a názorov (dramatizácia, kreslenie, tvorba plagátu...)
5. téma: PRAMEŇ NÁDEJE	Brainstorming, práca v skupinách, hranie rolí, dramatizácia, spev, modlitba, kreslenie, súťaže,...)		

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre štvrtý ročník základných škôl „Poznávanie nádeje“ a prac. listy, Spišská Nová Ves: KPKC, 2011. TTVP vypracovaný podľa rámcových učebných osnov predmetu náboženstvo/náboženská výchova, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 30. októbra 2008 na svojom plenárnom zasadnutí na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní.

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
1. téma: CESTA NÁDEJ	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 4. roč. ZŠ „Cesta nádeje“ Pracovný zošit „Cesta nádeje“ Katechizmus katolíckej cirkvi Dramatizácia biblických príbehov Sväté písmo	Tabuľa PC Interaktívna tabuľa Dataprojektor CD prehrávač	Sväté Písmo Biblické obrazy Pracovné listy Pripravené prezentácie CD, DVD nosiče	Internet Knižnica
2. téma: BIBLIA - SLOVO NÁDEJE				
3. téma: NÁDEJ PRESAHUJÚCA SMRŤ				
4. téma : SVEDKOVIA NÁDEJE				
5. téma: PRAMEŇ NÁDEJE				

7. Kritériá hodnotenia

Úvod:

Hodnotenie výchov na prvom stupni má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície, vynaložené úsilie...

Nehodnotíme len výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka k činnostiam z hľadiska tvorivosti, uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov, otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, cieľavedomosť, snahu, spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, jeho záujem o seba vyjadrovanie.

Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s predchádzajúcimi výkonmi pred porovnávaním s výkonmi iných žiakov. Snažíme sa hodnotiť pozitívne, zlá známka by mohla dieťa demotivovať, potlačiť jeho túžbu o seba vyjadrenie.

1 – Výborný

Žiak je iniciatívny a tvorivý, schopný uplatniť vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom, vie vyjadriť veku primerané postoje, ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov na vynikajúcej úrovni. Žiak dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky z činnosti a ich výsledky, preukazuje vedomosti z danej oblasti primerane edukačným úlohám v danom ročníku, dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a výkonom iných.

2 – Chváľitebný

Žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, vie vyjadriť veku primerané postoje, s pomocou učiteľa ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov, na základe podnetných otázok dokáže vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity. Snaží sa chyby a nedostatky odstrániť.

3- Dobrý

Žiak realizuje edukačné úlohy len priemerne, slabo prejavuje záujem a toleranciu, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity vyjadrí len s ťažkosťami, Nedostatky vo svojej práci dokáže opraviť alebo odstrániť s pomocou učiteľa.

4 –Dostatočný

Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, chýba mu záujem a tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s veľkými ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity nevie vyjadriť. Nedostatky vo svojej práci nedokáže a nemá snahu opraviť ani s pomocou učiteľa. Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- a) učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách
- b) osvojené kľúčové kompetencie
- c) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu
- d) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu
- e) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese

snahu o rozvoj svojich kompetencií

Hodnotenie žiaka v predmete náboženstvo/náboženská výchova

Vo vyučovacom predmete náboženstvo/náboženská výchova pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Hodnotenie previerok a didaktických testov

100 – 90%	1
89 – 75%	2
74 – 50%	3
49 – 30%	4
29 – 0%	5

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa učiteľ riadi odporúčaniami CPPPaP. Žiak, ktorý z dôvodu zdravotného znevýhodnenia postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, je hodnotený podľa individuálnych kritérií, čo má potom uvedené v doložke na vysvedčení.

Hodnotenia žiakov počas dištančného vzdelávania

Hodnotenie žiakov počas dištančného vyučovania sa podriaďuje vždy konkrétnemu usmerneniu na hodnotenie žiakov základných škôl v čase mimoriadnej situácie spôsobenej prerušením vyučovania v školách vydaným ministerstvom školstva a zároveň posúdeniu a zváženiu všetkých okolností členmi MZ spoločenskovedných predmetov v rámci možností v danej situácii zabezpečí, aby žiaci mali možnosť dosiahnuť postačujúce portfólio podkladov na hodnotenie. Rozsah portfólia si určí učiteľ v každej triede zvlášť s prihliadnutím na individuálne možnosti jednotlivých žiakov a priebežne o ňom žiakov informuje prostredníctvom EduPage. Do portfólia sa zahŕňa najmä vypracovanie zadaných domácich úloh a odoslanie na kontrolu v určenom termíne, práca na projektoch, aktívna účasť na online hodinách.

Ak budú vytvorené podmienky na dosiahnutie tohto cieľa, žiaci budú hodnotení známkami v súlade s kritériami uvedeného hodnotenia.

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia (dve hodnotiace obdobia) v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka budeme pri ich hodnotení a klasifikácii postupovať podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy.

8. Oblasť vzdelávania

Oblasť: **Človek a hodnoty**

Predmet: **Náboženská výchova**

Ročník: **štvrtý**

Počet hodín v ročníku: **1 hodina týždenne(ŠVP), spolu 33 hodín**

Ročníková téma: CESTA NÁDEJE

Ročníkový cieľ: Spoznávať dôvody kresťanskej nádeje. Oceniť potrebu nádeje pre osobný život. Formovať postoj nádeje ako základný predpoklad zmysluplného života.

Tematický celok	Cieľ	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
1. téma: CESTA NÁDEJ	<p>Kognitívny: Objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu.</p> <p>Afektívny: Vnímať potrebu sebariadenia. Akceptovať vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom.</p> <p>Psychomotorický: Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> cesta k sebe – som jedinečný cesta k druhým – budovanie vzťahov cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa) cesta k Bohu – biblické obrazy Božej blízkosti	<p>Žiak vie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať prvky, ktoré robia človeka jedinečným, ✓ vysvetliť hodnotu priateľstva, ✓ prerozprávať biblický príbeh o Noemovej arche, ✓ opísať Božiu blízkosť cez biblické postavy Noema, Abraháma a Mojžiša,	5	<p><i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i></p> <p><i>Environmentálna výchova</i></p> <p><i>Ochrana života a zdravia</i></p> <p><i>Čitateľská gramotnosť</i></p>

<p>2. téma: BIBLIA - SLOVO NÁDEJE</p>	<p>Kognitívny: Porozumieť základnému deleniu kresťanskej Biblie. Identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv. Na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel. Vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu. Interpretovať biblické príbehy o Ježišových uzdraveniach ako znaky Božieho kráľovstva a zachraňujúceho Božieho konania. Afektívny: Vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva. Psychomotorický: Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biblia – Kniha kníh • zasľúbená zem • odkrývanie nádeje v živote biblických postáv • očakávanie Mesiáša • príchod Mesiáša • Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve) • Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť medzi Starým a Novým zákonom, ✓ identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv, ✓ reprodukovať biblický príbeh o povolani Gedeona, ✓ interpretovať jednoduchým spôsobom biblické texty prorociev Micheáša a Izaiáša – ako posolstvo nádeje, ✓ interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa, ✓ vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve, ✓ uviesť tri Ježišove zázraky, 	<p>9</p>	<p><i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Environmentálna výchova</i> <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i></p>
<p>3. téma: NÁDEJ PRESAHUJ ÚCA SMRŤ</p>	<p>Kognitívny: Objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť. Objaviť posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť. Afektívny: Vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života. Vnímať sviatosť zmierenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje • Bože, kde si? (Jób) • smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) • Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie • sviatosť pomazania chorých 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, ✓ zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, ✓ vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása, ✓ charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, ✓ vysvetliť pojem súcitiť, 	<p>7</p>	<p><i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Environmentálna výchova</i> <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i></p>

	<p>a Eucharistie ako cestu od smrti k nádeji na večný život.</p> <p>Psychomotorický: Reflektovať vlastnú skúsenosť s bolesťou. Rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu.</p>		<p>✓ naplávať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí,</p>		
<p>4. téma : SVEDKOVI A NÁDEJE</p>	<p>Kognitívny: Prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví, hľadať spoločné a rozdielne znaky s Rímskokatolíckou cirkvou.</p> <p>Afektívny: Vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví.</p> <p>Psychomotorický: Vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiacich v našej krajine (regióne) a navrhnúť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť). Osvojovať si postoj tolerancie, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rôzne veže • rôznorodosť vierovyznaní • kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine (regióne) • kresťania – nádej pre svet 	<p>✓ vyjadriť dôležitosť úcty k iným cirkvám a náboženstvám,</p> <p>✓ vnímať odlišnosť chrámov podľa vierovyznaní,</p> <p>✓ porovnať základné odlišnosti katolíckych kostolov podľa doby, v ktorej vznikli,</p> <p>✓ vymenovať kresťanské cirkvi na Slovensku,</p> <p>✓ pomenovať na základe života svätých dva spôsoby, ako byť svedkom nádeje,</p>	7	<p><i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i></p> <p><i>Environmentálna výchova</i></p> <p><i>Ochrana života a zdravia</i></p> <p><i>Čitateľská gramotnosť</i></p>

<p>5. téma: PRAMENŇ NÁDEJE</p>	<p>Kognitívny: Jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka. Na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery. Afektívny: Vnímať potrebu stíšenia. Psychomotorický: Cvičením stíšenia a meditácie vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • modlitba – život v Božej prítomnosti • Boh – stred kresťanského spoločenstva 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť jednoduchým spôsobom potrebu modlitby, ✓ vysvetliť význam ticha (stíšenia sa) pre stretnutie s Bohom v modlitbe, ✓ zdôvodniť potrebu spoločnej modlitby doma s rodinou, s kamarátmi a veriacimi v kostole, ✓ sformulovať osobnú modlitbu. 	<p>5</p>	<p><i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Environmentálna výchova</i> <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i></p>
--	--	---	--	----------	--

Vypracovala a aktualizovala: PaedDr. Anna Bartošová, september 2022